

PROTOCOL INVENTARISATIE EN ONDERZOEK BRANDVEILIGHEID GEVELS

In de brief van 30 november 2018 heeft de minister van BZK gemeenten gevraagd om de meest risicovolle gebouwen in de gemeente te inventariseren en er vervolgens op toe te zien dat eigenaren van deze gebouwen onderzoek uitvoeren naar de brandveiligheid van de gevels en indien noodzakelijk maatregelen nemen om de veiligheid te waarborgen.

In dit protocol wordt de inventarisatie en het onderzoek brandveiligheid gevels beschreven en toegelicht. De inventarisatie is bedoeld om de meest risicovolle gebouwen op te sporen. Het onderzoek is bedoeld om bij deze gebouwen na te gaan of de gevels voldoen aan de eisen van het Bouwbesluit 2012.

Meest risicovolle gebouwen

De inventarisatie beperkt zich tot gebouwen met gevels waarvan de buitenzijde niet van beton of baksteen is en:

1. het gebouw een vloer heeft met een verblijfsgebied op een hoogte van meer dan 13 meter met een gezondheidszorgfunctie met bedgebied, een woonfunctie voor zorg, een celfunctie of een bijeenkomstfunctie voor kinderopvang met bedgebied;
2. het gebouw een vloer heeft met een verblijfsgebied op een hoogte van meer dan 20 meter met een woonfunctie of een logiesfunctie.

Toelichting

Voor de brandveiligheid van de buitenkant van de gevel is bepalend voor het risico. Beton en baksteen zijn onbrandbaar en bij de traditionele gevels van beton en baksteen zijn de achterliggende geveldelen/isolatie veelal goed afgeschermd. Gebouwen met deze gevels worden daarom van de inventarisatie uitgesloten. Het gaat hierbij wel om echt bakstenen gevels en niet de incidenteel toegepaste panelen met dunne bakstenen strips. Gevels met andere materialen als buitenkant vallen dus binnen de inventarisatie. Ook gevels met een onbrandbare buitenkant zoals stuc, natuursteen of metaal. Bij deze materialen kunnen namelijk de achterliggende gevelmaterialen een grote rol spelen.

De inventarisatie blijft beperkt tot gebouwen met minder zelfredzamen en gebouwen waarin wordt geslapen. Aannemelijk is dat hierbij de meeste mogelijke risico's zijn.

Sub 1. Het gaat hier om gebruiksfuncties met "minder zelfredzamen". De 13 meter wordt ook gebruikt in het Bouwbesluitartikel 2.68 lid 2 dat voor een gevel met deze hoogte een brandklasse B voorschrijft boven de 13 meter. Het

Bouwbesluit gaat er dus impliciet van uit dat bij deze 13 meter sprake is van meer risico. In de praktijk gaat het dan vooral om gebouwen met vijf of meer bouwlagen. Een argument om niet ook lagere gebouwen niet mee te nemen, is verder dat bij deze gebruiksfuncties altijd sprake is van een gebruiksmeldingsplicht brandveiligheid en meestal een brandmeldinstallaties en hulpverleningsorganisatie.

Sub 2. Het gaat hier om gebruiksfuncties waarin wordt geslapen. De 20 meter wordt ook gebruikt in het Bouwbesluitartikel die bij deze hoogte extra brandveiligheidsvoorzieningen voorschrijft zoals een brandweerlift (artikel 6.39) en een droge blusleiding (artikel 6.23). Het Bouwbesluit gaat er dus impliciet van uit dat bij deze 20 meter sprake is van meer risico. In de praktijk gaat het dan vooral om gebouwen met zeven of meer bouwlagen.

A Inventarisatie door gemeente

Het gemeentelijke bouw en woningtoezicht inventariseert of er in de gemeente de bovengenoemde gebouwen aanwezig zijn. Dit kan door een fysieke schouw buiten ("op fiets door gemeente") eventueel voorafgegaan door een analyse van het gemeentelijke gebouwinformatiesysteem. Bij kleine gemeenten zal veelal snel kunnen worden geconstateerd dat de bovengenoemde (hoge) gebouwen niet aanwezig zijn.

Als de gebouwen zijn geïnventariseerd, beoordeelt de gemeente deze gebouwen verder aan de hand van de *risicotool brandveiligheid gevels*. Hierbij wordt aan gevel- en gebouwkenmerken een weging toegekend. De gebouwen kunnen hierbij worden beoordeeld zonder dat uitvoerig dossieronderzoek hoeft plaats te vinden of specifieke brandveiligheidskennis nodig is. Als een gemeente bepaalde kenmerken niet weet, dan kan zij de tool toch geheel invullen en tot een score komen.

Met deze beoordeling worden de betreffende gebouwen ingedeeld in de risico-categorieën rood, oranje, geel en groen. Omdat het onderzoek zich beperkt tot de meest risicovolle gebouwen, hoeven daarna alleen de gebouwen die rood of oranje scores verder te worden onderzocht.

B Overleg door gemeente met gebouweigenaar

De gemeente gaat in overleg met de eigenaren van gebouwen die rood of oranje scores. De gemeente legt de bevindingen van de risicotool voor aan de eigenaar en geeft de eigenaar de mogelijkheid om met aanvullende informatie te komen op basis waarvan de risicoscore mogelijk kan worden gereduceerd. Als de score van een gebouw rood of oranje blijft, verzoekt de gemeente de eigenaar om een nader onderzoek te laten uitvoeren of de gevels voldoen aan het Bouwbesluit.

C Onderzoek Bouwbesluit

Voor het onderzoek of een gevel voldoet aan het Bouwbesluit laat BZK een *Handreiking beoordeling brandveiligheid gevels* opstellen die gebruikt kan worden bij deze beoordeling. De handreiking zal naar verwachting januari 2019 beschikbaar zijn maar de inventarisatie (stap A) kan nu al van start gaan (de inventarisatie zal de nodig tijd kosten). Onderstaand wordt in het kort al informatie gegeven over de brandveiligheidseisen die het Bouwbesluit stelt aan

gevels. Als de gemeente bij de inventarisatie al stuit op evident onveilige gevels, kan zij natuurlijk direct actie nemen.

Eisen Bouwbesluit

In bijlage II staat een samenvatting van de prestatie-eisen die het Bouwbesluit stelt aan gevels. Het Bouwbesluit is te vinden op: <https://rijksoverheid.bouwbesluit.com>. Er gelden eisen voor nieuwbouw, verbouw en bestaande bouw. Uitgaande van de risicovolle gebouwen die worden geïnventariseerd, zal bij die gebouwen altijd sprake zijn boven elkaar gelegen (sub-)brandcompartimenten met gevelopeningen (ramen) waartussen een brandwerendheidseis ("WBDBO") geldt. Dit betekent dat brandklasse B altijd van toepassing is (NEN 6068) ook voor het niveau bestaande bouw. Brandklasse B zal daarom bepalend zijn voor het onderzoek. Een uitzondering betreft geveldelen over meerdere verdiepingen zonder ramen. Dit is bijvoorbeeld mogelijk bij een kopgevel van een flatgebouw. Ook doorgaande gevelbekleding bij een trappenhuis kan een uitzondering zijn. De eis die voor deze geveldelen geldt is afhankelijk van het specifieke gebouw en de verleende bouwvergunning, maar zal minimaal brandklasse D zijn. Vragen over het Bouwbesluit kunt u stellen aan de helpdesk bouwregelgeving; www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving/bouwvoorschriften/formulier-helpdesk-bouwregelgeving.

Bepaling brandklasse van een specifieke gevel

De prestatie-eisen die gelden in het Bouwbesluit hebben betrekking op een zijde van een constructieonderdeel die grenst aan de buitenlucht. Bij een gevel gaat het dus niet alleen om de buitenzijde van de gevelbeplating, maar ook om geveldelen die in een geventileerde spouw aanwezig zijn zoals isolatiemateriaal. Verder moet in principe de brandklasse niet van de afzonderlijke gevelonderdelen zijn bepaald, maar van de gehele gevelopbouw (over een diepte van 20 cm).

Bij de bepaling van de brandklasse van een specifieke bestaande gevel, kan men tot de volgende conclusies komen voor brandklasse B afhankelijk van de beschikbare informatie:

1. Uit een test/classificatierapport volgt dat *de gevelopbouw als geheel voldoet aan brandklasse B volgens NEN-EN 13501-1*. Er wordt dan automatisch voldaan aan de prestatie-eis van het Bouwbesluit.
2. Uit een test/classificatierapporten volgt dat *de gevelbeplating en geveldelen in de geventileerde spouw ieder afzonderlijk voldoen aan brandklasse B*. Er wordt dan niet automatisch voldaan aan de prestatie-eis van het Bouwbesluit. Een nadere beoordeling kan dan mogelijk alsnog tot de conclusie leiden dat de gevel voldoet.
3. Uit een test/classificatierapport volgt alleen dat *de gevelbeplating voldoet aan klasse B*. Van de geveldelen in de spouw is de klasse niet bekend of dit heeft een lagere klasse dan B. Een nadere beoordeling kan dan mogelijk alsnog tot de conclusie leiden dat de gevel voldoet. Maar dit is minder waarschijnlijk dan bij 2.
4. *Er is helemaal geen test/classificatierapport beschikbaar*. Een nadere beoordeling kan dan mogelijk alsnog tot de conclusie leiden dat de gevel voldoet.

5. Uit een test/classificatierapport volgt dat *de gevelbeplating een lagere klasse heeft dan klasse B*. De gevel voldoet dan automatisch niet aan het Bouwbesluit.

Bij de situaties 1 en 5 is direct sprake van een duidelijke en eenduidige conclusie. Bij de situaties 2, 3 en 4 moet een nadere beoordeling plaatsvinden. De genoemde *Handreiking beoordeling brandveiligheid gevels* zal daarvoor nadere informatie geven. Inzet van een brandveiligheidsdeskundige bij de nadere beoordelingen zal naar verwachting ook nodig zijn.

D Wat als er niet wordt voldaan aan het Bouwbesluit

De brandveiligheid van een gevel is maar één van de aspecten van een brandveilig gebouw. Een gevel die niet (of nog niet aantoonbaar) voldoet aan het Bouwbesluit betekent niet direct dat het gebouw moet worden ontruimd. Er zal een risico-inschatting moeten worden gemaakt. De vluchtveiligheid zal moeten voldoen aan het Bouwbesluit. Extra aandacht moet er zijn voor de vluchtveiligheid in de nachtsituatie. Tijdelijke beheersmaatregelen (brandwacht) kunnen ook worden ingezet. Uiteindelijk is dit de afweging van de gebouweigenaar (bv zorginstelling) of van B&W van de gemeente. Het ligt ook in de rede om de brandweer te raadplegen. Het voornemen is om in de genoemde *Handreiking beoordeling brandveiligheid gevels* een overzicht van mogelijke acties naar aanleiding van het geconstateerde veiligheidsniveau op te nemen.

E Handhaving door gemeente

De gemeente kan als bevoegd gezag handhavend optreden wanneer een gevel niet voldoet aan de eisen uit het Bouwbesluit 2012. Gemeenten hebben beleidsvrijheid om invulling te geven aan de manier waarop zij handhavend optreden. Handhavend optreden kan bijvoorbeeld door het opleggen van een last onder bestuursdwang of dwangsom. Handhaving door een gemeente is altijd maatwerk bij een bepaald gebouw en het geconstateerde veiligheidsniveau. Het is aan B&W van de gemeente om steeds zelf een afweging te maken.

BIJLAGE I SAMENVATTING EISEN BOUWBESLUIT 2012

Nieuwbouw	
<i>Artikel 2.68</i>	
Geveldeel > 13 m	B
Geveldeel < 2,5 m	B (als vloer > 5m)
Geveldeel naast vluchtroute	
- extra beschermde vluchtroute	B (celfunctie), C (overige)
- beschermde vluchtroute	B (celfunctie), C (slaapfunctie), D (overige)
Geveldeel overige	D
Afwijking: deuren, raam, kozijn ed	D
<i>Artikel 2.84 en 2.94</i>	
Geveldeel tussen 2 BC's of tussen beschermde SBC en BC	B (voorwaarde in NEN 6068 bij bepaling WBDBO)
Verbouw	
<i>Artikel 2.73</i>	
	Rechtens verkregen niveau muv eis geveldeel < 2,5
<i>Artikel 2.94/2.84</i>	
	Rechtens verkregen niveau
Bestaande bouw	
<i>Artikel 2.77</i>	
Geveldeel naast vluchtroute	
- extra beschermde vluchtroute	B/1(celfunctie), C/2(overige)
- beschermde vluchtroute	B/1(celfunctie), C/2 (slaapfunctie), D/4 (overige)
Geveldeel overige	D/4
Afwijking: deuren, raam, kozijn ed	D/4
<i>Artikel 2.90 en 2.100</i>	
Geveldeel tussen 2 BC's	B (voorwaarde WBDBO/NEN 6068 ¹)

- Klassen B/C/D volgens EN 13501-1
- Klassen 1/2/4 volgens NEN 6065
- Rechtens verkregen niveau: niveau dat rechtens verkregen is maar niet hoger dan niveau nieuwbouw en niet lager dan niveau bestaande bouw

¹ Is al vanaf 1992 een eis in NEN 6068. Door aansturing in BB geldt dit ook voor gebouwen voor 1992. Dit was mogelijk verzwaaring voor bepaalde gebouwen. Aannemelijk is echter dat voor 1992 vooral traditionele gevels zijn gebouwd.